Työ- ja elinkeinoministeriö **5.11.2019**
neuvotteleva virkamies Tarja Reivonen
hallitusneuvos Tuula Manelius

HE 51/2019 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Pääasiallinen sisältö

Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annettua lakia siten, että lakiin lisätään uutta kansallista alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemiseen tarkoitetun määrärahan hallinnointia koskevat säännökset. Määräraha korvaisi aikaisemmin käytössä olleen alueellisen innovaatioiden ja kokeilujen käynnistämisen määrärahan. Esitys perustuu pääministeri Rinteen hallituksen ohjelman Elinvoimainen Suomi –kokonaisuuteen. Ohjelman mukaan maakuntien liitoille kohdennetaan nopeasti ja joustavasti hyödynnettävää aluekehitysrahoitusta. Lisäksi esitetään eräitä teknisluonteisia muutoksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 2020 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2020.

Keskeiset ehdotukset

Esityksessä tehdään alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annettuun lakiin (8/2014) sellaiset muutokset, jotka mahdollistavat hallitusohjelmassa ja valtion talousarviossa esitetyn alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemiseen tarkoitetun määrärahan lainmukaisen käyttöön ottamisen työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla. Määräraha korvaisi aikaisemmin käytössä olleen alueellisen innovaatioiden ja kokeilujen käynnistämisen määrärahan.

Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2020 esitetään momentille 32.30.40 ”Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen” myönnettäväksi 20 000 000 euroa käytettäväksi alueiden ja kaupunkien kestävää kasvua ja elinvoimaa edistäviin hankkeisiin sekä sopimusperusteiseen yhteistyöhön, useampaa kuin yhtä aluetta koskeviin tai valtakunnallisesti tärkeisiin alueiden kehittämistä koskeviin hankkeisiin sekä maakuntien omaehtoiseen kehittämiseen, jolla tuetaan alueiden kehittämistä ja alueen kuntien välistä elinkeinopoliittista yhteistyötä.

Perustelut

Esitys perustuu pääministeri Rinteen hallituksen ohjelman Elinvoimainen Suomi –kokonaisuuteen. Ohjelman mukaan maakuntien liitoille kohdennetaan nopeasti ja joustavasti hyödynnettävää aluekehitysrahoitusta.

Hallituksen tavoitteena on rakentaa menestystä alueiden ja kaupunkien vahvuuksien ja erityispiirteiden ympärille eri toimijoiden yhteistyöllä. Tavoitteena on elinvoiman lisääminen, poikkihallinnolliseen toimintaan kannustaminen ja alueellisten voimavarojen kokoaminen yhdessä määriteltyjen tavoitteiden edistämiseksi.

Toimenpiteillä tuettaisiin alueiden kehittämisestä ja rakennerahastojen hallinnoinnista annetussa lain (7/2014) 4 §:ssä määriteltyjä sekä hallitusohjelman aluekehittämiseen liittyviä tavoitteita.

Toimeenpano

Muutoksen toimeenpanoa varten hallituksen kertaluonteisiin tulevaisuusinvestointeihin varatusta rahoituksesta ehdotetaan Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen –momentille 32.30.40 vuoden 2020 talousarvioesityksessä 20 milj. euroa ja julkisen talouden suunnitelmassa 10 milj. euroa vuonna 2021. Vuoden 2020 määrärahasta on tarkoitus suunnata 15 milj. euroa sopimusperusteiseen yhteistyöhön ja 5 milj. euroa maakuntien omaehtoiseen kehittämiseen. Määrärahan alueellisesta kohdentamisesta päättää valtioneuvoston yleisistunto TEM:n esittelystä.

Alun perin hallitusohjelman toimeenpanoa varten hallituksen kertaluonteisiin tulevaisuusinvestointeihin varatusta rahoituksesta suunniteltiin kohdistettavaksi 40 000 000 euroa vuodessa vuosina 2020-2022 uudelle Alu-

eiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen –momentille. Lausunnoilla 30.8.-20.9.2019 olleessa HE-luonnoksessa määrärahan tasosta oli vielä edellä mainittu tieto, mutta budjettiriihessä päädyttiin sen jälkeen talousarviossa esitettyyn määrärahan tasoon.

Määrärahaa voi käyttää:

1) alueiden ja kaupunkien kestävää kasvua ja elinvoimaa edistäviin hankkeisiin sekä sopimusperusteiseen yhteistyöhön
2) useampaa kuin yhtä aluetta koskeviin tai valtakunnallisesti tärkeisiin alueiden kehittämistä koskeviin kehittämishankkeisiin
3) alueiden kehittämistä ja alueen kuntien välisen elinkeinopoliittisen yhteistyön edistämistä koskeviin kehittämishankkeisiin.
4) sen hallinnoimisen tarvittaviin kohtuullisiin kulutusmenoihin sekä enintään 8 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.